

מראי מקומות- זבחים מ"ו

קו' רעק"א, דלא שייך מיעוט דדם עלי' כלל, וא"כ שפיר הק' תוס'.

(ג) **מנה"מ- פרש"י**, אם שגג בו בדם ונותר אינו חייב שתיים. ופי' האילת השחר דמה שנקט רש"י דוקא שוגג, אף דלכא' שייך אף במזיד לגבי מלקות, היינו משום דשי' ר' יצחק במכות הוא דאין לוקין על חייבי כריתות, וא"כ נקט רש"י נפק"מ דנוגע לכ"ע, דהיינו קרבן.

(ד) **שלכם יהא... לכפרה נתתיו ולא למעילה... הוא לפני כפרה כלאחר כפרה- ע' במקדש דוד** (י"ז, י', ד"ה והנה מ"ש) שכ' דלכא' איכא נפק"מ בין הדרשות, די"ל דמאן דיליף משלכם יהא ומלכפרה נתתיו ולא לדבר אחר, י"ל דרק ממעילה נתמעט, אבל עדיין איכא איסור הנאה מן התורה. אבל מאן דיליף מהא דמדמין לפני כפרה ללאחר כפרה, א"כ ע"כ אי"ז רק מיעוט על דין מעילה, אלא דמן התורה מותר בהנאה, ורק מדרבנן אסורה.

(ה) **ותלתא קראי בדם למה לי, למעוטי ממעילה מנותר ומטומאה- העיר הקהלות יעקב** (ל"א, ב'), במאי עסקינן, אילימא בדם שהוא לאחר זריקה, הרי כבר הוכיח המקדש דוד (י"ז, י') דמותר בהנאה, וא"כ כבר פקע קדושתן, וא"כ פשוט דאין שייך בדם זה טומאה ונותר, ואי"צ מיעוטים. ואם מיירי לפני זריקה, הרי אף בשר לפני זריקה אינו חייב בנותר וטמא, דהא לא חייב משום נותר וטמא עד שיהא קרינן בי' ביום ההוא יאכל, ויהי' ניתר לטהורים. וא"כ, מהכ"ת יהי' דם יותר חמור מבשר. וכ' דלק"מ, דהא מבואר לעיל דמה דבעינן גבי נותר וטמא שיהי' ניתר לטהורים, זהו בדבר שיש לו מתירין, אבל במתירין עצמן, כמו דם, מכיון שקדשו בכלי שייך אצלם הפסולים דטמא ונותר, וא"כ שפיר שייך מיעוט לפני זריקה.

(ו) **תרי מיעוטי כתיבי- הק' תוס'** דהא בחד סגי. ובפסחים תי' תוס' דבחד לא הי' ממעט רק מה שאינו דומה כ"כ לאסור, אבל מילתא

(א) **מנא הני מילי- פרש"י**, דדם אין חייבין עליו משום נותר. ע' באילת השחר דהעיר דהא דין נותר הוא דצריך לאכול הבשר או לשרוף האימורים בזמן מסויים, ואם נשאר לאחר הזמן הרי הוא נותר. אבל לכא' כל זה לא שייך בדם, שהרי אפי' לאחר שזרק הדם, מ"מ הוא נשאר בעולם ואינו נשרף או נאכל, וא"כ מה שייך לומר שיש איסור נותר בדם, וע"ש מש"כ עוד בזה. וע"ע בקהלות יעקב (ל"א, ב', ד"ה ואולם) דנתקשה כעין זה, דמה שייך נותר אצל דם, אבל מטעם אחר, משום דמיד בשקיעת החמה נפסל הדם, וכשנפסל הדם פקעה קדושתו ונעשה חולין, וא"כ שוב איך משכחת שיחול בה תורת נותר. וצידד דאולי מיד בשקיעה כבר נעשה נותר, וע"ש עוד מש"כ בזה.

(ב) **מנא הני מילי- הק' תוס'** (מה: ד"ה אבל), למ"ד דאין איסור חל על איסור, למה לן קרא למעוטי דם מאיסור נותר, וכו', תיפוק לי' דאין שייך שהאיסור נותר יחול, משום דאין איסור חל על איסור. ותי' לנפק"מ למי שנתגדל לאחר שהוא כבר נותר, דאצלו חלו ב' האיסורים בב' אחת, וע"ז חידש התורה דאין כאן שום איסור נותר על הדם. והק' בגליון הש"ס, הרי קיי"ל דדם שבישלו אין בו איסור דם, וא"כ שפיר יש להצריך המיעוט מאיסור נותר וכו' לענין דם שבישלו, דאין להם האיסור דם כלל, ורק האיסור נותר, וא"כ שפיר צריך המיעוט לומר דאין כאן נותר ג"כ. ותי' החי' הגרי"ז בשם הגר"ח, דמה שנתמעט דם שבישלו מאיסור דם, אי"ז רק מתורת האיסור אלא דנתמעט לגמרי מתורת דם, דהיינו דנתבטל שם דם מיני', ומשו"ה אינו עובר על איסור דדם. וא"כ, נמצא דגם המיעוט דנתמעט דם מתורת נותר אין שייך לו, דלאו דם הוא. ויכול להיות דיהא באמת חייב עליו משום נותר, דהא לא הוי עוד דם, ואדרבה, הוי בשר, וא"כ לכא' שייך בו תורת נותר, אבל זה אינו מוכרח, דיתכן דאינו נחשב בשר אלא מים בעלמא, וא"כ אין בו תורת נותר, אבל עכ"פ מיושב

מרצה, אלא לכאור' הוי הקרבן פסול, דהוי כמעלה לשעירים, והניח בקור'.

(ט) **חטאת ששחטה לשם עולה פסולה, לשם חולין כשרה** - כ' הראש המזבח להסתפק במי שקיבל הדם לשם חולין, האם זה כשרה או לא, דהיינו למ"ד דאין כלי שרת מקדש אלא מדעת, האם לזה בעינן שהקבלה יהי' דוקא לשם חטאת, או דלמא חק הוא דלעולם מחשבת חולין אינו מחלל העבודה.

(ז) **טעמא שלא הי' בלבו כלל, הא היא בלבו לשם חולין פסול** - הק' השפת אמת, מניין לדקדק כן, אולי יש לדקדק רק דאם הי' בלבו לשם שלמים, וכו', דפסול, הא לשום חולין כשר. ותי' דאי לשם חולין כשר, א"כ ודאי לסתמא כשר, וא"כ הי' לו להשמיענו רבותא טפי, דאף לשום חולין כשר.

דדמי למיסר לא הי' ממעט, להכי הי' צריך תרוייהו [ונלכאו] נ"פ דרש"י מיישב קור' זו, דהא פ"י דמיעוטי כתיבי, דהיינו לומר שאין למדין מהן. ומשמע מדבריו דא"י מיעוט גמור, רק מיעוט שאומר שאין ללמוד מהן, וא"כ, אם הי' רק מיעוט אצל א' מהן, הי' שפיר יכול ללמוד מהשני, וא"כ שפיר צריך תרת. אלא דסכ"ס צ"ע, איזה מין מיעוט הוא זה, דאינו ממעט, ורק אומר שאין ללמוד ממנו, וצ"ע].

(ז) **אמר רבא, מסתברא כמ"ד כמחלוקת בזו כן מחלוקת בזו- ע' בחי' הגר"ח על הרמב"ם (פסומ"ק י"ח, כ"ד) דכ' דמשמע דרבא קאי רק על לישנא בתרא, מדלא אמר הגמ' כן גם בלישנא קמא, אף דר' טביומי בתר רבא הי'.** וביאר הגר"ח, דיש לחקור בביאור דרשה זו דכיון דלא קרינא ב' וטומאתו עליו ונכרתה לא קרינא ב' ג"כ והבשר, האם הביאור בזה הוא דהתורה אמרה דשניהם דינים שוים, וא"כ ע"כ ילפי מהדדי, או דלמא אמרה תורה דכיון דאין אצלו טומאת הגוף, זה גורם שגם לא יהי' אצלו טומאת בשר. וכ' דהנפק"מ הוא דאם הוי בדרך א', דילפי מהדדי משום דדיניהם צריכים להיות שוין, א"כ זה שייך בין להקל ובין להחמיר, ושייך ללמוד דבשניהם לוקה. אבל אם כדרך הב', דמה שאין בו טומאת הגוף גופא גורם שלא יהי' לו טומאת בשר, זה שייך רק לפטור ולא לחיוב. וממילא י"ל דרבא ס"ל כן, דמשום דגורם הוא, ולכן לא הי' שייך דבריו אלא בלישנא בתרא, דלמדין לקולא דכמח' בזו כן מח' בזו, אבל בל"ק, דהאומר כמח' בזו כן מח' בזו הוי לחומרא, בזה לא הי' שייך סברת רבא.

(ח) **לשם ששה דברים, וכו'- ע' בלקוטי הלכות (זבח תודה ד"ה לשם) שהביא דדעת תוס' לעיל (דף ב') הוא דה"ה בכל הד' עבודות, וכן בהקטרה, צריך לחשוב לכתחלה על כל הדברים (לבד בהקטרה דלא שייך לשם זובח).** והביא דמחי' רעק"א על המשנה משמע דס"ל דלא כן דעת הרמב"ם, אלא דס"ל דרק בשחיטה בלבד מצוה לחשב על כל הדברים. וכ' שכן כ' המשנה למלך (מע"ק ד', י"א) בדעת הרמב"ם, ושכ' עוד דכל אלו אינם אלא למצוה, וא"כ אם חושב שלא לשם ריח או ניחוח, ושלא לשם אשים, ולא לשם השם, כשר לכ"ע, דכל זה אינו אלא למצוה לכתחלה. אלא דהק' עליו הזבח תודה, הרי לכאור' חושב שלא לשם ד', לא רק דאינו